

Efes ve Limyra Arkeolojik Kazılarının Durdurulması Üzerine

Avusturya'lı politikacıların Türkiye ile ilgili haksız ve saldırgan tavırlarına karşılık Kültür ve Turizm Bakanlığının almış olduğu anî bir kararla Efes ve Limyra kazılarının durdurulmuş olması bilim etik ve kültür açısından kaygı veren bir durum yaratmıştır. Bilimsel etkinlik özerk, siyasetten bağımsız bir değer taşır. Tersine ispatlanmadığı sürece bilimsel araştırmaların hükümetlerin siyasi kararlarıyla ilgili, ya da bu kararlardan sorumlu olduğunu düşünmek için bir neden de yoktur. Siyasal mülhazalarla hareket eden Avusturyalı görevlilerin aldığı sakat kararların, Türk yetkililer tarafından misilleme olarak bunlardan sorumlu olmayan ilgisiz bilimsel çalışmalara fatura edilmesi haksız yere bilimi cezalandırmaktan öteye gitmeyeceği gibi bilimsel özerkliğe de zarar vermektedir. Oysa, Avusturya'da olduğu gibi Türkiye'de de bilim özerktir. Bilimsel özerklik bir kültür ve uygarlık değeri ve göstergesidir. Bilimsel özerkliğin dikkate alınmadığı izlenimini veren kararlar, istenirse de, maalesef Türkiye'nin dünyadaki imajını zedeleyecektir. Tam da bu nedenle bilimsel çalışmalar günlük politik kaygıların dışında kalmalıdır.

Arkeoloji insanlığın ortak kültürel mirasını ortaya çıkartarak, ortak bilinci geliştirmeye katkıda bulunur. Bu bağlamda ülkemizde arkeolojik araştırmalar yapan yabancı bilim heyetleri bu topraklarda yaşamış olan uygarlıkların izlerini ortaya çıkartarak bilime olduğu kadar ülkemizin tanınırlığına da katkı sağlamaktadır. Avusturya Bilimler Akademisi'nin desteklediği Efes kazılarının 100 yılı aşkın bir geçmişi bulunmaktadır. Efes Bilim Heyeti toprağa gömülü olan 'ölü' bilgiyi 'kullanılabilir yaşayan bilgiye' dönüştürmenin yanı sıra, bu süre içinde Türk Hükümeti'nin istekleri doğrultusunda Efes ören yerinin restorasyonu ve düzenlenmesi gibi işleri de üstlenmiş; Efes'in Dünya Kültür Mirası Listesine girmesini sağlamıştır.

Kazının yarıda kesilmesi yapılan çalışmaya onarılması güç zararlar vermektedir. Bilim Heyeti'nin hiç bir hatalı davranışı olmadığı halde Efes kazısının çalışma sürerken durdurulması, kazılması ve onarımı yarıda bırakılmış olan arkeolojik kalıntıları da tehlikeye sokmaktadır. Çalışmaların geçmişin tahribine yol açmaması için ayrıntılı olarak belgelenmesi gerekir. Belgeleme süreci içindeyken çalışmanın durdurulması Efes ören yerine zarar vermektedir. Yıllardır Efes'te çalışan arkeologlar yerine bu hassas kazının geçmişini bilmeyen, uzman olmayan yeni kişiler bulunabilse dahi bunların Efes gibi bir kazıyı devralması zararı engelleyemeyecektir. Kültür Bakanlığının aldığı bu karardan ülkemize karşı kabul edilemez davranışlar sergileyen yabancı politikacılar değil, ülkemize gönülden bağlı olarak çalışan Avusturyalı bilim insanları, bilim ve ülkemizin paha biçilmez kültür mirası zararlı çıkacaktır. Bu kararın gözden geçirilip ivedilikle düzeltilmesini ümitle beklemekteyiz.

Bilim Akademisi Yönetim Kurulu
17 Ekim 2016